

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA
ADİYAMAN

SUÇ DUYURUSUNDA
BULUNANLAR

- : 1- Diyarbakır Barosu Başkanlığı
Adliye Sarayı, 4.Kat, Yenişehir/DİYARBAKIR.
- 2- İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi
- 3-Türkiye İnsan Hakları Diyarbakır Temsilciliği
- 4-Özgürlük için Hukukçular Derneği Diyarbakır Şubesi

TALEP KONUSU : Deprem felaketinden sonra, Adıyaman iline gönüllü yardım faaliyetinde bulunmak üzere giden kişilere yönelik vakıa nedeniyle, İşkence ve Kötü Muamele, Kasten Yaralama ve resen tespit edilecek suçlar yönünden gereğinin yapılması taleplidir.

AÇIKLAMALAR :
06/02/2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen ve Türkiye’de 10 farklı ili sarsarak büyük kayıplara sebep olan depremden sonra birçok ilde gönüllü ekipler tarafından yapılan afet çalışmalarına katkıda bulunulmuştur.

11/02/2023 tarihinde Diyarbakır ilinden Adıyaman’a giden, afet yardım gönüllüsü olan 5 kişiye işkence uygulandığına dair basın yayın organlarında, görüntüler ve haberler yayınlanmıştır. (Ekte görüntü kayıtlarını ve haber içeriklerini sunuyoruz.)

Diyarbakır Barosu ve Özgürlük için Hukukçular Derneği tarafından, işkence, insanlık dışı ve kötü muameleye maruz bırakıldıkları belirtilen kişilerle, görüşme gerçekleştirilmiş, genel adli muayene raporları alınmış ve gözlem raporu tanzim edilmiştir. İş bu rapor kapsamında da belirtildiği üzere, gönüllü yardım çalışmalarında yer almak üzere, 7 kişi (R.T, İ.T, E.T, Y.A, A.T de aralarında bulunduğu) yardım faaliyetlerinde yer almak üzere Diyarbakır ili Çınar ilçesi’nden Adıyaman iline ikinci kez gidilmiştir.

Mağdur kişilerce arama kurtarma gönüllüsü olarak görevli yelege giyilerek çalışmalara katılım sağlanmıştır. Enkazda yapılan çalışma sırasında, bir kişinin cenazesinin tespiti ve enkazdan çıkarılmasına katkı sunulduğu, akabinde sivil bir şahıs (mağdurların anlatımına göre; gözlüklü, kır sakallı, esmer ve başında siyah bir bere olan) mağdurlar hakkında şikâyet bulunduğu belirtilmiş ve hukuk dışı yakalama işlemi gerçekleştiği belirtilmiştir. Bu sırada, enkazda yakınları bulunan aile fertlerince, mağdurların çalışan olduğuna ilişkin itirazlarının dikkate alınmadığı ifade edilmiştir. Mağdur şahısların ön ve arkasında birer şahsın bulunduğu, arkada bulunan kişinin elinde kasma olduğu, sorulan soru üzerine, “kaçarsanız kafanıza vurayım” söyleminde bulunduktan sonra jandarmaya teslim edildikleri belirtilmiştir.

Kolluk tarafından mağdur kişilere yönelik,” Diyarbakır bitti de buraya mı geldiniz?” söyleminde bulunduğu, kimlik ve izin belgelerine bakıldığı, üst aramasının gerçekleştirildikten sonra, karanlık bir çadıra götürüldükleri belirtilmiştir. Kolluk görevlilerinden birisinin “Biri bize aracınızı gösterin” dediği, A.T isimli mağdurun aracı göstermeye gittiği, ancak aracın yanına varmadan oyalıyorsunuz denilerek geri getirildiği ve 1

saat kadar tutulduğu ifade edilmiştir. Nispeten karanlık olan çadır içerisinde, 4-5 jandarma ve polisin bulunduğu belirtilmiştir.

Çadır içerisinde bulunan kolluk görevlilerince fiziki saldırıda bulunulduğu ifade edilmiştir. Kolluk görevlilerince, saldırı sonrasında mağdurlar minibüse bindirilmiş ve saldırıda bulunanlardan 2 jandarma görevlisinin de minibüse bindiği ve karakola geldikleri ifade edilmiştir. İçeride bulunan, jandarma görevlisinin “karakola yetişene kadar biri kıpırdarsa kafalarına sık” dediği belirtilmiştir. Bu minibüs, 19 kişilik köy minibüsü gibi beyaz renkli olduğu, şoförünün sivil olduğu hatta zazaca konuştuğu ve ifade edildiği üzere emniyet binasına götürüldükleri ifade edilmiştir.

Arabadan indikleri sırada, kafalarının öne doğru eğik olduğu, tabelanın görünmediği, ancak Adıyaman’ın çıkışına doğru götürüldüğünü ve saat 10.00 civarı olduğu belirtilmiştir. Zemin kat girişte bulunan koridorda, 30’dan fazla kişinin bulunduğu(polislerin çoğunun sivil giyimli olduğu ve jandarma görevlilerinden birisinin polislerden birine yönelik “Y.”(tırışlı ve kafasında bere bulunan) diye hitap ettiği), cep telefonları ile kamera kaydı açarak sopa, yumruk, fırça sapıyla 1 saat kadar darp edildikleri ve ‘Siz hayvansınız’ ‘Siz insan değilsiniz’, ‘Nerelisiniz ne bok yemeye geldiniz, hırsızlık için geldiniz’ dedikleri(nerelisiniz diye soran şahsın kepli, sakalları beyaz, yaşı büyük bir kişi olduğu) belirtilmiştir.

Fiziki saldırı ve hakaretten sonra, cebren mağdurların üzerindeki kıyafetlerin çıkarıldığı, sadece iç çamaşırlarıyla mağdurların bırakıldığı, telefon, kimlik, cüzdanların, alındığı belirtilmiştir. Mağdurlardan İ.in üzerinde 800 TL, Y.’un üzerinde 1000 TL’den fazla, R.’in üzerinde 150 TL’nin olduğu, ancak paraların da eşyalarla birlikte alındığı ve geri verilmediği ifade edilmiştir.

Sonrasında, kıyafetlerin giyilmesine müsaade etmeksizin, dışarı çıkarıp fiziki ve sözlü saldırıda bulunularak aynı minibüse bindirilmişlerdir. Darp ettiği belirtilenlerden biri “Bunlar tamamdır, iyice yumuşattık, çıkaralım artık” diye söylediği, araçta koltuklara oturulmasına müsaade edilmediği, aracın koridorunda mağdurların üst üste tutulduğu, kolluk görevlisi olduğu belirtilenlerden birisinin mağdurlara yönelik “biz orospu çocuğuyuz” diye bağırılmasının istendiği, ağır tehditler karşısında tekrarlamak durumunda kaldığı

Çıplak halde ve yüzleri öne eğik halde tutuldukları, Şanlıurfa yoluna doğru 10 km kadar götürüldükleri, araç içerisinde “Siz orospu çocuğusunuz, vatan hainisiniz” dedikleri, Çıplak bir şekilde ve boş bir alana attıkları ve saat gece 12.00 civarı olduğu belirtilmiştir.

Kolluk olduğu belirtilen şahıslarca, mağdurlara anayoldan çıkan bir yolda üzerlerine su dökerek sürünün dedikleri, sonra kimliklerin verilerek mağdurların koşmasının istendiği ifade edilmiştir. Suların bulunduğu pet şişelerinin olay yerine atıldığı ve bunları yapanların üzerlerinde resmi kıyafet bulunduğu belirtilmiştir.

Mağdurların arasından birisinin telefonunu sakladığını, E.T isimli şahsı arandığı, konum gönderildiği ve 1 saat kadar yol kenarında beklenildikten sonra kurtarıldıkları ifade edilmiştir.

Adıyaman İli Besni İlçesi’ne gidilerek genel adli muayene raporu alınmış, mağdurlardan A.T durumu kötü olması nedeniyle, Diyarbakır’a gönderilmiştir. Ancak hastanede bulunan görevli doktor tarafından işkenceyi gösterir fiziki bulgular bulunmasına karşın tespit yapmaktan kaçınmıştır. Mağdurlara ait Fiorino marka araç tekerlekleri patlatılmış, dikiz aynaları kırılmıştır.

İş bu sebeplerle, şüpheliler hakkında işkence, insanlık dışı ve kötü muamele yasağını ihlal teşkil eden eylemlerden kaynaklı müsnet suçlardan yargılamalarının yapılarak cezalandırılması gerekir. Şöyle ki;

1-) Birleşmiş Milletler- İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme'nin 1. Maddesi'nde hükmedildiği üzere: *“İşkence, bir kimseye karşı, kendisinden itiraf almak veya üçüncü kişi hakkında bilgi edinmek, kendisinin veya üçüncü kişinin yaptığı veya yaptığından kuşkulanan bir eylem nedeniyle cezalandırmak veya kendisini veya üçüncü kişiyi korkutmak veya zorlamak amacıyla veya ayrımcılığa dayanan herhangi bir sebeple, bir kamu görevlisi veya resmî sıfatla hareket eden bir başka kişi tarafından veya bu görevlinin veya kişinin teşviki veya rızası veya muvafakatiyle işlenen ve işlendiği kimseye fiziksel veya ruhsal olarak ağır acı veya ıstırap veren herhangi bir edimdir.”*

Anayasanın 17/3. Maddesinde hükmedildiği üzere; *“Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.”*

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3.maddesinde hükmedildiği üzere; *“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz.”*

TCK'nın 94. Maddesi'nde hükmedildiği üzere: *“Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan on iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”*

Görüntü kayıtlarıyla tespiti yapılan kamu görevlilerinin müdahalesinin TCK'nın 94. maddesinde yer alan *“İşkence Suçuna”* vücut verdiği gözetilerek, şüpheli kamu görevlilerinin anılan madde gereğince yargılanmaları ve cezalandırılmaları gerekmektedir.

2-) Anayasa Mahkemesi 28/09/2016 tarihinde Başvuru No:2014/5097 sayılı kararında; *“Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmıştır. Üçüncü fıkrasında da kimseye "işkence" ve "eziyet yapılamayacağı, kimsenin "insan haysiyetiyle bağdaşmayan" ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır.”* (Cezmi Demir ve diğerleri, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 80) *“Devletin, bireyin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına saygı gösterme yükümlülüğü, öncelikle kamu otoritelerinin bu hakka müdahale etmemelerini yani anılan maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şekillerde kişilerin fiziksel ve ruhsal zarar görmelerine neden olmamalarını gerektirir. Bu, devletin bireyin vücut ve ruh bütünlüğüne saygı gösterme yükümlülüğünden kaynaklanan negatif ödevidir.”* (Cezmi Demir ve diğerleri, § 81).” Diyerek imzacı olan devlete yeniden AİHS'in 3.maddeden doğan yükümlülüklerini hatırlatmıştır.

3-) Yargıtay 8.Ceza Dairesi'nin 05.04.2017 gün ve E. 2016/5680- K. 2017/3721 sayılı kararında; Polis Merkezi'nin Amiri olan ve darp olayını görmesine önleme görevi bulunmasına rağmen müdahale etmeyerek suça iştirak eden sanığın üzerlerine atılı işkence yapmak suçunu işlediğinin gözetileceğine hükmetmiştir. Nitekim AİHM de İzci/Türkiye Kararında (No. 42606/05, § 99, 23 Temmuz 2013) konu hakkında anlaşılır kuralların kabul edilmesinin ve kolluk görevlilerinin uygun şekilde eğitilmelerini ve gösteriler esnasında kontrol, denetim ve gözetimlerinin sağlanmasını temin edecek bir sistemin geliştirilmesinin ve ayrıca herhangi bir şekilde, özellikle de sert direniş göstermeyen kişilere karşı güç kullanımının gerekli, orantılı ve

makul olup olmadığına ilişkin olarak, olayın gerçekleşmesinden sonra etkin bir ex post facto inceleme yapılmasının son derece önemli olduğunu belirtmiştir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin, Savcının Ceza Adaleti Sistemindeki Rolü Hakkında (2000)19 sayılı tavsiye kararında, savcılarının her koşulda, başta rüşvet ve yolsuzluk, yetkinin kötüye kullanılması, ağır insan hakları ihlalleri ve uluslararası hukukta öngörülen diğer suçlar olmak üzere işledikleri suçlar nedeniyle kamu görevlilerini herhangi bir engelle karşılaşmaksızın soruşturabilecek bir durumda olmaları gerektiği belirtilmektedir (para. 16). Polis operasyonlarına ulusal hukuk tarafından sadece izin verilmekle kalmayıp bunlar aynı zamanda, yine bu hukuk içerisinde, keyfiliğe, yetki aşımına ve kaçınılabilecek vakıalara karşı uygun ve etkili bir güvence sistemi çerçevesinde yeterince sınırlandırılmış olmalıdır.

4-) Ayrıca şüphelilerin işkence suçuna sebebiyet veren eylemlerinin TCK'nın 86. Maddesi ile düzenlenen "kasten yaralama", 125. Maddesi ile düzenlenen "hakaret", 106. Maddesi ile düzenlenen "tehdit", 109. Maddesi ile düzenlenen hürriyetinden yoksun bırakma, 148-149. Madde ile düzenlenen nitelikli yağma, 257. Maddesi ile düzenlenen "görevi kötüye kullanma" ve 203. Maddesi ile düzenlenen "resmi belgede sahtecilik" suçları ve nitelikli hallerini de oluşturduğu gözetilmelidir.

TCK'nın 86. Maddesinde; "kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır.",

106. Maddesinde; "Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle: 12/5/2022-7406/6 md.) Bu suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikayeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.",

125. Maddesinde; "Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır." Hususları belirtilmiştir.

5237 sayılı TCK'nın 109/1. Maddesi gereğince, "Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir."

5237 sayılı TCK'nın 148-149. Maddesi kapsamında, "Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." TCK'nın 149/1-4-8. Maddeleri gereğince nitelikli yağma suçu kapsamında, "Yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır." Hususu belirtilmiştir.

Dolayısıyla; keyfi biçimde, kötü muamele teşkil edecek nitelikte, fiziki saldırı, hakaret ve tehdit içerir söylemlerde bulunan resmi görevliler ve önleme görevini yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında etkin bir soruşturma yürütülerek, mağdurların maddi manevi zararına

sebebiyet veren şüphelilerin tespiti ile yargılanarak cezalandırılması gerekmektedir. Bu hususlar ve savcılığınız resen araştıracağı nedenlerle; olayların aydınlatılması, failerin tespiti ve fiilleriyle cezalandırılmalarının sağlanması yönünden yargılama sürecinin etkin bir şekilde yürütülmesini talep ederiz.

Ayrıca, 5237 Sayılı Kanununun 257. Maddesi kapsamında görevi kötüye kullanma ve 203. Maddesi kapsamında resmi belgede sahtecilik suçu açısından, Adli muayeneyi gerçekleştiren Besni Devlet Hastanesi Acil Servisinde görevli Dr.İ.A.'nın işkencenin belgelenmesi için fiziksel ve ruhsal muayeneyi İstanbul Protokolü'ne uygun bir şekilde alması gerekirken hiçbir bulguyu adli muayene raporuna işlememesi sebebiyle işkence, görevi kötüye kullanma, resmi belgede sahtecilik suçlarından yargılanması gerekir.

YASAL NEDENLER: 5237 sayılı yasanın 94, 106, 109, 125, 148 ve 149 ile resen tespiti yapılacak edenler

DELİLLER: Görüntü kayıtları, haber içerikleri, Genel Adli Muayene raporları, Baz istasyonu veri kayıtları, keşif işlemi neticesinde olay yerinde tespiti yapılacak deliller, teşhis, telsiz kayıtları, mobese kayıtları ve diğer soruşturma aşamasında tespiti yapılacak deliller

SONUÇ VE TALEP: Yukarıda arz ve izah ettiğimiz nedenlerle öncelikle;

1. Öncelikli olarak R.T. (cep numarası), İ.T (cep numarası), E.T (cep numarası), Y. A (cep numarası)ve (hastanede yatan başvuru kimlik bilgileri yazılacak) (cep numarası) kişilere ait belirtilen cep telefon numaraları esas alınarak; 11.02.2023 günü saat: 22:00 ile 01:00 arasındaki baz istasyon sinyallerinin ve HTS kayıtlarının toplanmasını,
2. 11.02.2023 tarih ve 23:00-01:00 saatleri arasında sinyal alınan baz istasyonuna yakın yerlerde keşif yapılmasını ve tüm delillerin toplanmasını,
3. İşkencede kullanılan sopa, su şişesi, kazma gibi suç aletlerinin toplanıp muhafaza altına alınmasını ve parmak izi araştırmasının yapılmasını,
4. Soğuk havada müvekkillerin üzerine dökülen su şişelerinin Urfa Yolu üzerinde Karakoldan çıktıktan sonra 10 km uzaktaki boş araziye atılmış olması sebebiyle bilhassa 5lt'lik su şişelerinin söylenen bölgeden delil mahiyetinde toplatılmasını,
5. Şüphelilerin Adıyaman İli'nde bulunan müvekkillerin tarifleri ile Urfa Yolu çıkışında bulunan 3 katlı Karakolu'na bağlı polis ve yine biri uzman çavuş diğerleri jandarma olmaları ve delilleri karartma şüphesi olması sebebiyle başka bir karakol birimine devredilmesi,
6. Adıyaman ve olay yerine yakın tüm polis ve jandarmanın kimliğinin tespit edilmesini
7. Failerin tespitiyle, mağdurlarca teşhis işleminin gerçekleştirilmesi,
10. 11.02.2023 tarih ve 23:00-01:00 saatleri arasındaki tüm telsiz kayıtlarının toplanmasını,
11. Olay yeri ve güzergahında Mobese olup olmadığı, mobesenin olması halinde 11.02.2023 tarih ve 23:00-01:00 saatleri arasındaki görüntülerin toplanmasını,

12. Mağdurların fiziksel görünüm tarifini verdiği, gözlüklü, beyaz sakallı ve siyah bereli sivil kişinin; Y. isimli polis memurunun kimliğinin tespiti ile ifadesinin alınmasını,
14. Mağdurların beyanlarında belirtilen, beyaz renkli minübüs ve Zazaca konuşan şöfor ile arkadaşının PTS ve mobese kayıtlarıyla belirtilen güzergahlarda araştırma yapılarak kimliklerinin tespit ederek, ifadelerinin alınmasını,
13. Adıyaman İli'nde bulunan Urfa Yolu çıkışında bulunan 3 katlı Karakolunda bulunan amir ve tüm polislerin işkence gerçekleştirken engellememesi ve re'sen engellenmesine yönelik harekete geçmemesi sebebiyle suça iştirak etmeleri sebebiyle ifadelerinin alınmasını,
14. İşkence görüntülerinin polislerin telefonları aracılığıyla kayda alınması sebebiyle karakolda görevli tüm polislerin telefonlarına el konulup incelenmesini,
15. Davut Arzu ve Diyarbakır ili Çınar ilçesi Çümçelik köyü muhtarının tanık olarak beyanının alınmasını,
16. Müvekkillerin enkaz alanında çalıştıklarını gören kişiler tespit edilerek tanık olarak beyanlarının alınması, bu nedenle enkaz alanının bulunduğu yerin ivedilikle tespitini,
17. Adıyaman Besni Devlet Hastanesi'nin acil servisinin 12.02.2023 gün ve saat 03:00-05:00 arasındaki tüm kamera kayıtlarının toplanmasını,
18. Adli muayeneyi gerçekleştiren Besni Devlet Hastanesi Acil Servisinde görevli Dr. İ.A'nın işkencenin belgelenmesi için fiziksel ve ruhsal muayeneyi İstanbul Protokolü'ne uygun bir şekilde alması gerekirken hiçbir bulguyu adli muayene raporuna işlememesi sebebiyle işkence, görevi kötüye kullanma, resmi belgede sahtecilik suçlarından ifadesinin alınmasını,

Netice itibariyle, failerin tespit edilerek, doğru suç tanımları üzerinden etkin bir yargısal faaliyette bulunmak suretiyle cezalandırılmalarına karar verilmesini talep ederiz.

Diyarbakır Barosu Başkanlığı

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi

Türkiye İnsan Hakları Diyarbakır Temsilciliği

Özgürlük için Hukukçular Derneği Diyarbakır Şubesi